

Lisianthus op kokossubstraat

Marcel Raaphorst, Barbara Eveleens, Rick van der Burg, Lianne Schuddebeurs

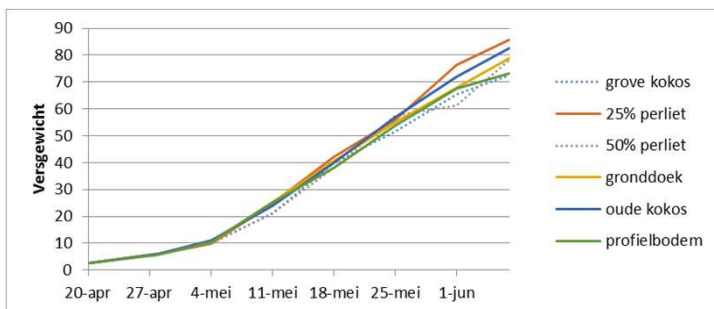
Achtergrond

Na kleinschalige proeven bij Wageningen UR Glastuinbouw is van 2014 tot en met 2016 bij het Improvement Centre op grotere schaal getest hoe Lisianthus groeit op verschillende substraatsystemen. In 2014 is alleen geteeld op kokos in gronddoekgoten met eb/vloed. Daarna is ook getest met kleikorrels. In 2016 zijn zes verschillende substraat systemen getest. Bij de eerste teelt van 2016 bleef het systeem met kleikorrels achter bij de andere systemen met kokossubstraat. Dit vak is daarna vervangen door fijne kokos met 50% perliet.

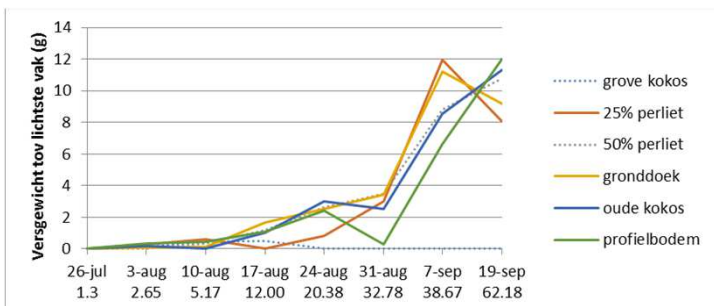
Doelstellingen

De proeven zijn deels bedoeld om Lisianthus met zo min mogelijk energie-inzet te telen. Daarnaast zijn de volgende substraat-gelieerde doelstellingen opgesteld.

- Het beperken van de emissie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen, doordat al het drainwater kan worden opgevangen en gerecirculeerd.
- Het besparen van stoomenergie, doordat slechts een klein volume hoeft te worden ontsmet.
- Het beperken van het gebruik van fungiciden, doordat minder herbesmetting vanuit de bodem wordt verwacht.

Figuur 1. De onderlinge verschillen in het versgewicht bij teelt 2 is 11 gram.

Figuur 2. Het versgewicht van grove kokos bleef bij teelt 3 achter (62 g/tak). Bij de overige substraatsystemen ligt het versgewicht daar ± 10 g/tak boven.

Resultaten

Versgewicht

De kokossubstraten gaven een nauwelijks statistisch meetbaar verschil in versgewicht te zien. Dit kwam door onderlinge verschillen en andere invloeden dan het substraat (gevelinvloed, Fusarium).

Tabel 1. Versgewichten per teelt per substraatsysteem (g/tak)

	Teelt 1	Teelt 2	Teelt 3
grof	83	73	62
25% perliet	84	86	70
50% perliet		78	73
gronddoek	90	79	71
oud	87	83	73
profiel	80	73	74

Uitval

Hoewel in voorgaande jaren lang zonder uitval is geteeld, bleek Fusarium en Myrothecium toch steeds meer op te treden (5-10% uitval). Dit is na stomen niet meer teruggedraaid. De plekken met veel uitval zijn ook na het stomen weer terug te vinden.

Conclusies

- De substraatsystemen met fijne kokos geven allen een voldoende groei. Meerproductie ten opzichte van de praktijk is niet gevonden.
- Drainwater kan (zonder ontsmetting) goed worden gerecirculeerd. Lange termijn effecten zijn nog niet gemeten.
- Een klein substraat vergt 50-75% minder stoomenergie.
- Het stomen van substraat geeft nog geen 100% ontsmetting.

Figuur 3. De proeven worden wekelijks door telers begeleid

Dankwoord

Dit onderzoek wordt grotendeels gefinancierd door de programma's Glastuinbouw Waterproof, Kas als Energiebron en de kenniscoöperatie Lisianthus. Verder is dit project mogelijk gemaakt door de leveranciers Florensis, Van Egmond Lisianthus, Erfgoed, Cultilene, Van Looveren, Certhon, Hint, Svensson, Jiffy en Van der Knaap. Speciaal woord van dank aan de lisianthus telers die deze proef begeleiden.